

บทคัดย่อ

เรื่อง บทบัญญัติว่าด้วยความคุ้มครองประมุขแห่งรัฐ : ศึกษาเฉพาะกรณีความผิด
 ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 112

ลักษณะวิชา การเมือง

ผู้วิจัย นายอนุรักษ์ สง่าอารีย์กุล หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร วปอ. รุ่นที่ 54

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงความเป็นมาและความสำคัญ เหตุผลของการดำรงอยู่ บทกำหนดโทษและระดับอัตราโทษที่เหมาะสม รวมทั้งกระบวนการบังคับใช้บทบัญญัติกฎหมายว่าด้วยความคุ้มครองพระเกียรติยศชื่อเสียงของสถาบันพระมหากษัตริย์ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 112 ขอบเขตของการศึกษาเน้นการวิจัยเฉพาะการรวบรวม เทียบเคียง ความเป็นมาและความสำคัญ และวิเคราะห์ทัศนะความเห็นเกี่ยวกับบทบัญญัติกฎหมายว่าด้วยความคุ้มครองพระเกียรติยศชื่อเสียงของสถาบันพระมหากษัตริย์ไทย วิธีการ และทัศนะในกระบวนการบังคับใช้กฎหมายของบุคคล และองค์กรที่มีหน้าที่รับผิดชอบ และเกี่ยวข้องในสังคมเฉพาะข้อมูลที่สามารรถเปิดเผยได้ โดยศึกษาวิเคราะห์รวบรวมบทบัญญัติกฎหมาย ทฤษฎี แนวคิด ทัศนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ปัญญาชนและภาคประชาสังคม แนวคำพิพากษาของศาล และเทียบเคียงกับต่างประเทศบางประเทศ ผลการศึกษาพบว่า รัฐธรรมนูญและกฎหมายของประเทศประชาธิปไตยหลายประเทศ มีบทบัญญัติว่าด้วยความคุ้มครองประมุขแห่งรัฐ ทั้งความรับผิดชอบทางการเมือง การปกครอง ทางแพ่ง ทางอาญา และเกียรติยศชื่อเสียงไว้ ทั้งที่มีพระมหากษัตริย์และประธานาธิบดีเป็นประมุข อาทิ เดนมาร์ก นอร์เวย์ สเปน และเยอรมัน มีกฎหมายอาญาบัญญัติคุ้มครองประมุขแห่งรัฐไว้ทำนองเดียวกันกับประเทศไทย ส่วนอังกฤษและสหรัฐอเมริกาแม้ไม่มีกฎหมายอาญาในความผิดฐานนี้ไว้โดยตรง แต่อังกฤษก็มีกฎหมายอาญาในลักษณะความผิดฐานกบฏที่รวมเรื่องพระเกียรติยศของสมเด็จพระราชินีเอาไว้ และสหรัฐอเมริกาก็มีความผิดทางอาญาเกี่ยวกับการแสดงความอาฆาตมาดร้ายประธานาธิบดีเช่นกัน แต่หลักการสำคัญของบทบัญญัติดังกล่าวจะมีระดับของการคุ้มครองมากน้อยเพียงใด ก็ขึ้นอยู่กับประวัติศาสตร์ความเป็นมา ประเพณีวัฒนธรรม และสภาวะทางสังคมของแต่ละประเทศที่แตกต่างกันไป ซึ่งสามารถสรุปได้เป็นสามประการ คือ

1. บทบัญญัติความผิดฐานหมิ่นประมาท ดูหมิ่น หรือแสดงความอาฆาตมาดร้ายสถาบันพระมหากษัตริย์ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 112 สอดคล้องกับสังคมประชาธิปไตย หลักกฎหมายระหว่างประเทศ หลักกฎหมายรัฐธรรมนูญนานาชาติอารยะประเทศ หลักอาชญาวิทยาว่าด้วยการกำหนดความผิด ไม่ขัดหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตย และไม่จำกัดเสรีภาพ

ในการแสดงออกและการแสดงความคิดเห็นตามปรัชญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน และกติกา
ระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองแต่อย่างใด

2. บทกำหนดโทษและระดับอัตราโทษที่เหมาะสม ตามที่ศึกษาจากกฎหมายเดิมของไทย
เทียบเคียงกฎหมายต่างประเทศ ผลคำพิพากษาของศาล โดยพิจารณาตามหลักเกณฑ์ความสมควร
ลงโทษในทางอาญาจะมีเพียงใด อันประกอบด้วย คุณค่าของสิ่งที่กฎหมายประสงค์จะคุ้มครอง
ความเป็นอันตรายของวิธีการที่ผู้กระทำความผิดใช้ และระดับของความน่าตำหนิในทางศีลธรรมต่อตัว
ผู้กระทำความผิด ประกอบกับพระมหากษัตริย์คุณที่ทรงพระราชทานอภัยโทษแล้ว มีเหตุผลเพียงพอ
ที่จะมีการแก้ไขกลับใช้ระวางโทษจำคุกไม่เกิน 7 ปี ก่อนมีการแก้ไขเพิ่มเติมในปี พ.ศ. 2519

3. กระบวนการบังคับใช้กฎหมายสมควรปรับปรุงให้มีการการพัฒนานุเคราะห์และ
กระบวนการทำงานของแต่ละองค์กรในกระบวนการยุติธรรม ทั้งพนักงานสอบสวน พนักงาน
อัยการ และศาลหรือผู้พิพากษาให้มีคุณภาพ คุณธรรม มีความกล้าหาญอย่างมีอาชีพ และมีการ
ประสานงานภายในองค์กรอย่างมีเอกภาพในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปโดยถูกต้อง รวดเร็ว และ
เป็นธรรมตามรัฐธรรมนูญและกฎหมายต่อไป